

Z Górek już tylko „kilka kroków” do Hruszniewa leżącego na trasie Szpaki – Platerów, gdzie to w XVI w. wieś zamieszkiwała drobna szlachta z rodziny Wojnów. Spis z 1567 r. wymienia Adama i Bartosza Wojnę oraz wielu innych członków tej rodziny, którzy nie zostali wymienieni z imienia. W 1580 r. właścicielem dóbr hruszniewskich był Walenty Poniatowski. Przypuszcza się, że w XVII w. dobra te wraz z Sarnakami zakupił Butler, od którego w późniejszym czasie odkupiła rodzina Podczaskich.

W 1866 r. dobra hruszniewskie nabyła za sumę 297,407 rubli Katarzyna Broel-Plater. W rękach tej rodziny założenie dworsko-parkowe pozostawało aż do 1939 r. Nowa właścicielka natychmiast przystąpiła do rozbudowy i modernizacji całego dworskiego założenia. W 1866 r. został wybudowany dom ogrodnika, oranżeria, i kuchnia angielska. Nieco później w latach 70-90-tych XIX w. wzniesiono duży budynek o wystroju neogotyckim tzw. Arkadę, spichlerz, dom gorzelanego, lamus czy gorzelnię.

W latach 90-tych XIX w. przystąpiono również do generalnej przebudowy i rozbudowy **pałacu**, powiększając go o narożne dwukondygnacyjne alkierze. Elewację główną przeniesiono na wschodnią stronę, a jej miejsce zajęła elewacja ogrodowa.

Rzutowany na planie wydłużonego prostokąta, mурowany pałac z I poł. XIX w. (zapewne z 1830 r.) wzniesiony dla rodziny Podczaskich, otrzymał w części parterowej dwuspadowy dach. Od frontu tej eklektycznej bryły wkomponowany został dwukondygnacyjny ryzalit z parami okien poprzedzony balkonem z ażurową balustradą z kutego żelaza wspartym na sześciu słupach. Ryzalit ten, nakryto dachem mansardowym, podobnie jak alkierze boczne. Okna po bokach zostały dobudowane do głównego korpusu w czasie ostatniej rozbudowy budynku (lata 90-te XIX w.).

Bardzo ciekawym rozwiązaniem architektonicznym pałacu jest jego zachodnia elewacja ogrodowa, w której wpisano na środku korpusu, dwukondygnacyjną wystawkę zwieńczoną trójkątnym szczykiem z okulusem na osi. Po bokach elewacji osadzono okna sięgające do podłogi tzw. „portr fenetry”.

W jednej linii z pałacem ustawiona została frontem na wschód tzw. **kuchnia angielska**. Budynek z cegły wybudowany na planie prostokąta ok. 1866 r., nakryto dwuspadowym dachem z więźbą drewnianą krokwiowo-stolcową. Ta parterowa podpiwniczona bryła podzielona została na dziesięć działów, w której znajdują się 22 pomieszczenia.

Kolejnym zabytkiem zespołu parkowo-pałacowego jest tzw. **Arkada**, położona na wspólnej osi z pałacem. Parterowy budynek powstał na planie prostokąta ok. 1870 r. Nakryty został płaskim dwuspadowym dachem. Oryginalnym elementem tego budynku są skośnie ustawione ściany, oraz półkolistie i prostokątne zwieńczone dwuskrzydłowe drzwi.

Tuż obok arkady zbudowano w stylu eklektycznym ok. 1895 r. **lamus**. Ten mурowany z cegły, osadzony na fundamencie z kamieni polnych, trójkondygnacyjny obiekt, wzniesiony został na planie prostokąta. Całość budowli wieńczy dach mansardowy, wsparty o więźbę drewnianą, stolcowo wieszarową. Na szczególną uwagę zasługuje zachodnia fasada frontowa, gdzie w parterze osadzono prostokątne drzwi, natomiast w drugiej kondygnacji wpisano kwadratowe okno z płycinami po bokach, a w kondygnacji trzeciej wkomponowano trzy romboidalne otwory w szerokich wyprawionych w tynku, połączonych ze sobą opaskach.

Dom ogrodnika to kolejny zabytek w zespole pałacowo-parkowym. Wybudowany został ok. 1866 r. z kamieni polnych tzw. otczaków spajanych zaprawą wapienną. Ta parterowa niepodpiwniczona bryła, bez wyraźnych cech stylowych, rozczłonkowana została otworami okiennymi i drzwiowymi w ceglanych opaskach (nad otworami), z wkomponowanymi weń dwuskrzydłowymi, czteropolowymi oknami i jednoskrzydłowymi, drzwiami. Dom ogrodnika wieńczy dwuspadowy dach z drewnianą więźbą dachową krokwiowo-stolcową.

Okolo 1880 r. wybudowano **spichlerz**, kolejny zabytkowy obiekt w dobrach rodziny Plater. Wzniesiony został z cegły spajanej zaprawą wapienną na planie prostokąta z elewacją otynkowaną, rozczłonkowaną prostokątnymi jednoskrzydłowymi otworami okiennymi i prostymi dwuskrzydłowymi otworami drzwiowymi. Całość konstrukcji wieńczy dwuspadowy dach z drewnianą więźbą krokwiowo-stolcową.

Pałac w Hruszniewie

kuchnia angielska w Hruszniewie

Arkada w Hruszniewie

lamus w Hruszniewie

Dom ogrodnika w Hruszniewie

spichlerz w Hruszniewie

Dariusz Stasiuk